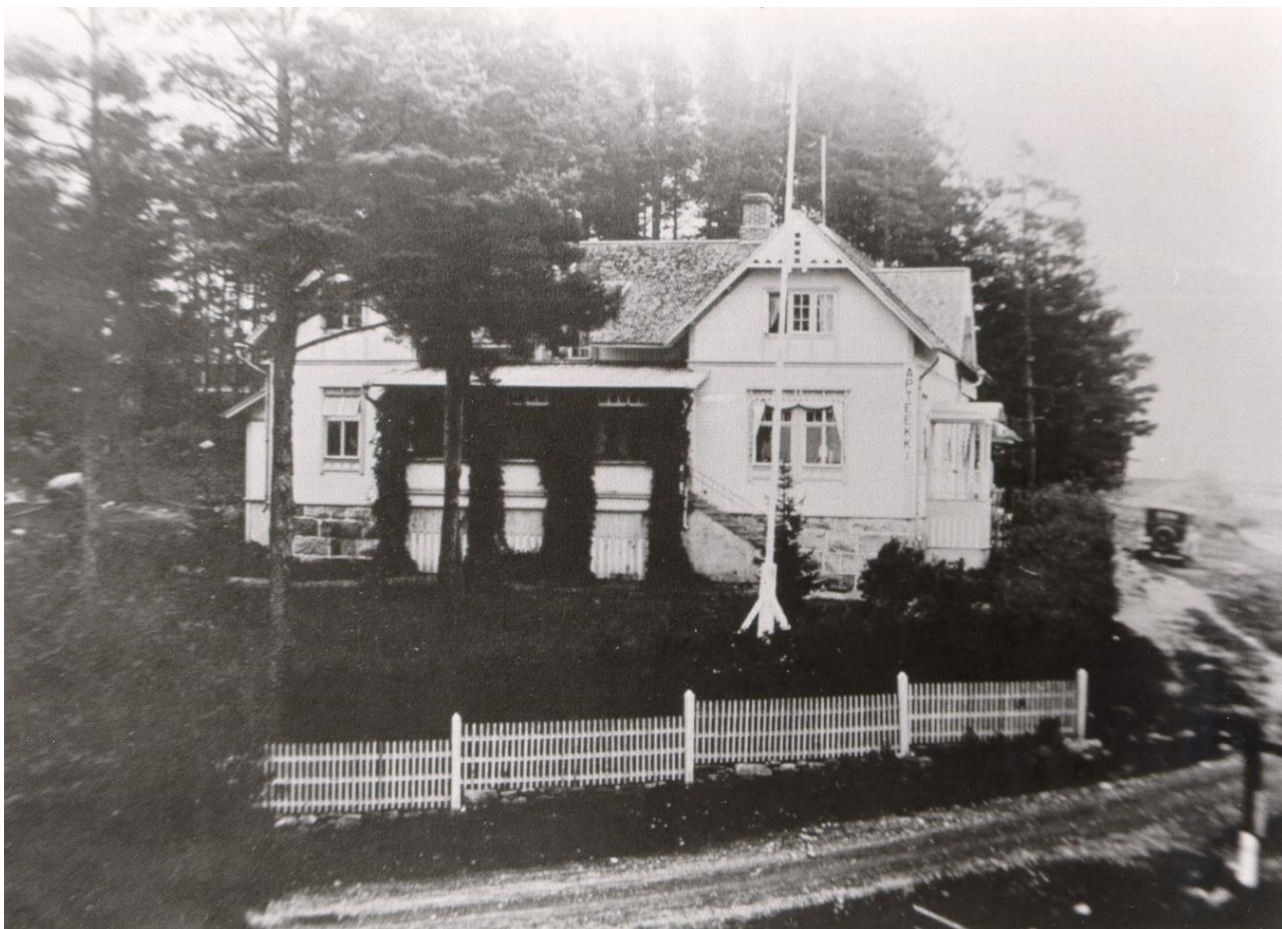

RÄÄKKYLÄN KAUPPA OY:N HISTORIAA

Vasta Venäjän Keisarin antamalla asetuksella 1859 sai ryhtyä perustamaan kiinteitä kauppia maaseudulle. Tätä ennen kauppia sai olla vain kaupungeissa. Heti asetuksen tultua voimaan Rääkkylään perustettiin ensimmäinen kauppa 1860 ”Ukko-Elias” Hirvosen toimesta kirkonkylään Ihanalan taloon, jota sitten ruvettiin kutsumaan Kauppialaksi. Myös muita yksityiskauppia Rääkkylään syntyi. 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä, jolloin Rääkkylän Osuuskaupan perustamista puuhattiin kirkonkylässä oli jo Hirvosen kaupan lisäksi Sippo Huttusen, Juho Liimataisen ja Pekka Kankaanrinnan kaupat. Kankaanrinnalla oli 1910-1920-lukujen vaihteessa kauppa myös Niemisen Kompakalla.

Kauppialan nykyiseen, 1879 valmistuneeseen, päärakennukseen tehtiin jo alunperin toiseen päähän erillinen kauppahuone, johon oli oma sisäänkäynti. Kauppahuoneessa oli oma erillinen varastonurkka, josta kulki portaat varastona toimineeseen ullakotilaan. Kaupan puolelta, tiskin takaa, oli käynti talon puolelle toimistoon.

Eliaksen kuoltua hänen poikansa Toivo ryhtyi hoitamaan kauppatoimintaa, toisen pojan Onnin vastatessa suvun mautilojen hoidosta. Toivo Hirvonen rakennutti 1912 perheensä asunnoksi Vuorilahden tienhaaraan ”Männikön” talon, johon Eliaksen perustama kauppa siirtyi. Kauppatoiminnan nimenä oli aluksi T:mi E. Hirvonen.

Männikön talo rakennettiin 1912 Toivo Hirvosen perheen asunnoksi, johon kiinteistöön siirtyi Kauppialan Ukko-Eljaksen 1860 perustama maakauppa. Männikön talo 1920 luvulla. Kuva Rääkkylä-Seura.

Voiniemen ja Kauppalan Hirvoset sekä Pekka Kankaanrinna perilliset, jotka olivat Hirvosten sukulaisia, perustivat sitten vuonna 1930 Rääkkylän Kauppa Oy:n. Yhtiö on merkitty kapparekisteriin 16.9.1930, jossa se on edelleen, vaikka varsinaista toimintaa yhtiöllä ei ole vuosiin ollut. Yhtiö omistaa vielä kirkonkylän kaava-alueella Lepikko nimisen tontin.

Rääkkylän Kauppa Oy:llä oli myymälät Kirkonkylässä, Rasivaarassa, Kompakalla ja Oravisalossa.

”Männikön” kiinteistössä Rääkkylän Kauppa Oy toimi vuoteen 1966, jolloin uusi tavaratalotyypinen kaupparakennus valmistui aivan kirkonkylän keskustaan. ”Männikön” kauppakiinteistössä myymälänhoitajina toimivat Alpo Jouhki ja Veikko Edvart Timonen. Uuden myymälän hoitajina olivat Timosen jälkeen Veijo Kettunen ja Unto Lievonen.

Kauppakiinteistö myytiin Tuksumanni Oy:lle, joka sisustusremontin jälkeen vuokrasi kiinteistön Veli ja Pirkko Vänskälle sekä Pertti ja Eeva Lievoselle, jotka avasivat 6.8.1980 kaupan nimellä T-Market Rääkkylä. Aikanaan Lievoset jäivät pois kaupan pidosta, jonka jälkeen kauppa Veli Vänskan kuoltua pitivät Pirkko ja Jaakko Vänskä aina vuoteen 1993 saakka. Tämän jälkeen kauppa kiinteistössä pitivät vielä liperiläiset Aini ja Pertti Nissinen 1990 luvun loppuvuosiin saakka. Nissisten aikana kaupan kyltissä luki Spar-Market. Kauppakiinteistössä toimi aikanaan myös Mäki-Baari nimellä kahvila ja taksiasema.

Rääkkylän Kauppa Oy:n kirkonkylän uusi ajanmukainen kauppatalo valmistui vuonna 1966.

Kuva: Rääkkylä-Seura

Rääkkylän Kompakan myymälä avattiin 1930-luvulla. Liikehuoneisto rakennettiin kylän keskustaan Oma-Avun kauppaliikkeen viereen. Rääkkylän Kauppa Oy:n liike oli paikalla, jossa nyt sijaitsee Kompakan vanhustentalot. Samalla paikalla sijaitsi Pekka Kankaanrinnan Kompakan myymälä jo 1910-1920 lukujen vaihteesta saakka. Rääkkylän Kauppa Oy:n kauppatoiminta oli ilmeisesti jatkoa Kankaanrinnan kaupalle. Kauppa Oy:n myymälän toiminta päättyi 1960 luvulla. Myymälänhoitajana Kompakalla toimi pitkään Paavo Leppänen.

Rasivaaraan rakennettiin uusi kaupparakennus ja myymälä avattiin kesällä 1936. Myymälänhoitajina Rasivaarassa toimivat Ville Hyppönen, Hannes Tiainen, Risto Leppänen ja pisimpään Simo Laukkanen, joka oli viimeinen myymälänhoitaja. Myymälä suljettiin 31.5.1980. Myymälärakennus myytiin Laukkaselle asuntokäyttöön.

Kompakan myymälä. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Rääkkylän Kauppa Oy:llä oli myymälä myös Oravisalossa, joka perustettiin 1930-luvulla. Omaa kauppataloa Oravisalossa ei ollut. Myymälä sijaitsi Yrjö Makkosen talossa. Kaupanpito päättyi jo ennen talvisotaa. Kauppa Oy:n kaupan jälkeen Makkosen taloon tuli Oma-Avun myymälä.

Rääkkylän Kauppa Oy:n kirkonkylän kauppatalossa ”Männiköllä” toimi Rääkkylän Apteekki 1930-luvulla. Apteekkarina oli Eerik M. Eglund. Ilmeisesti myös 1912 Kiteen Apteekin perustama Rääkkylän toimipiste toimi Männikön talossa.

Rääkkylän Kauppa Oy:n toimitiloissa oli elokuussa 1936 Rääkkylässä järjestetyn Pohjois-Karjalan maatalousnäyttelyn toimisto. Kauppahan sijaitsi aivan Vuorilahden tienvarressa olevan silloisen kirkonkylän urheilukentän vieressä, jolla sijaitsi näyttelyn pääkenttä.

Rääkkylän Kauppa Oy toimijana ja sen toimitilat paikkakunnalla olivat keskeisiä paikkoja sota-aikana ja sen jälkeisinä vuosina, kun kummikunta Rättvikistä ja muualtakin tulleita tarvikeavustuksia lajiteltiin ja rahaksikin muutettiin. Tämä ilmeisesti johtui siitä, että Kauppa Oy:n omistajat Kauppalan Eljas ja Kankaanrinnan Eero olivat keskeisiä toimijoita Mannerheimin Lastensuojeluliiton Rääkkylän osastossa ja sen sotakummitoimikunnassa.

Ilkka Simanainen
tammikuu 2014

Lähteet:

Vesa Tuominen, Ukko-Eljas ja Kauppalan kolme kunnallisneuvosta.

Taito ja Toimi-erään suvun vaiheita 1738-2012, Voiniemen Hovi ja Hirvoset.

Haastattelut: Pentti T. Hirvonen, Ritva ja Ville Hirvonen, Unto Mononen, Unto Lievonen, Pirkko Vänskä.